

Folketingets Europaudvalg
lov@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet

Ved Stranden 8

1061 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

CVR 10172748

Folketingets Europaudvalg har i brev af 20. marts 2019 stillet følgende spørgsmål nr. 166 (alm. del), som hermed besvares endeligt.

Spørgsmål nr. 166:

”Ministeren bedes give sin vurdering af, om den i beslutningsforslag B 106 (2018-2019) refererede rækkevidde af Viking Line-sagen og EU-Domstolens afgørelse giver et retvisende billede.”

5. april 2019

J.nr. 2019 - 1483

Svar:

Begrundelsen i beslutningsforslag B 106 (2018-2019) giver ikke et retvisende billede af rækkevidden af Viking Line-sagen og EU-Domstolens afgørelse. Det anføres således fejlagtigt, at EU-Domstolen kendte konflikten ulovlig.

I beslutningsforslagets begrundelse omtales Viking-sagen således:

”I Viking Line-sagen havde et finsk færageselskab med ondt i økonomien planlagt at udflage en færge til Estland for at sejle under estiske overenskomster med lavere lønninger. Det førte til, at en finsk fagforening udsendte strejkevarsel med krav om, at samtlige ansatte skulle være omfattet af finske overenskomster, uanset hvilket flag færgen sejlede under. Dette støttede Det Internationale Transportarbejderforbund (ITF) bistået af et (fagforenings)forbud for dets medlemmer mod at indgå overenskomst med estiske fagforeninger, der sejlede under Viking Line. EU-Domstolen fandt, at de kollektive kampskridt ikke var proportionale og egnede til at beskytte arbejdstagere, og traf på den baggrund afgørelse om, at de kollektive kampskridt udgjorde restriktioner for den frie bevægelighed og derfor måtte være at betragte som ulovlige.”

Dette er en misvisende gengivelse af dommens resultat, da dommen ikke tog stilling til, om kampskridtene var i strid med EU-retten.

Dommen overlod det derimod til den nationale domstol at afgøre, om de kollektive kampskridt var egnede til at beskytte arbejdstagerne, og om de i givet fald var proportionale.

Til forskel fra Laval-sagen, jf. mit svar på EUU-spørgsmål 165 (alm. del), omhandlede sagen ikke udstationerede arbejdstagere. Udstationeringsdirektivet fandt derfor ikke anvendelse, og sagen skulle afgøres direkte på grundlag af Traktaten.

EU-Domstolen fastslog, at det udgør en restriktion, når kollektive kampskridt i det væsentlige sigter på at forhindre redere i at indregistrere deres fartøjer i et andet EU-land end det land, hvor de egentlige ejere af disse fartøjer er hjemmehørende.

En restriktion er berettiget, hvis den forfølger et legitimt mål, som er foreneligt med Traktaten og er begrundet i tvingende almene hensyn. Restriktionen skal være egnet til at sikre gennemførelsen af det pågældende mål, og den må ikke gå videre end, hvad der er nødvendigt for at nå det.

Domstolen henviste i den forbindelse til tidligere praksis, hvor det fremgår, at retten til at iværksætte kollektive kampskridt, der har til formål at beskytte arbejdstagere, er et alment hensyn, der i princippet kan begrunde en restriktion af en af de i Traktaten garanterede grundlæggende friheder.

Beskyttelsen af arbejdstagere er blandt de tvingende almene hensyn, Domstolen allerede har anerkendt. Den udtalte videre bl.a.:

”Da Fællesskabet således ikke blot har et økonomisk formål, men ligeledes et socialt og arbejdsmarkedsmæssigt formål, skal de rettigheder, der følger af traktatens bestemmelser om den frie bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital, afbalanceres i forhold til de formål, der forfølges med social- og arbejdsmarkedspolitikken, herunder, således som det fremgår af artikel 136 EF [nuværende artikel 153 TEUF], bl.a. en forbedring af leve- og arbejdsvilkårene for herigenem at muliggøre en udjævnning af disse vilkår på et stadigt stigende niveau, en passende social beskyttelse og dialogen på arbejdsmarkedet”

EU-Domstolen lod det være op til den forelæggende ret – dvs. den nationale domstol, der havde rejst spørgsmålet over for EU-Domstolen – at foretage den konkrete afvejning.

Den bemærkede dog bl.a., at da de kollektive kampskridt havde til formål at beskytte arbejdspladser og arbejdsvilkårene for medlemmerne af fagforeningen, der kunne blive berørt af en udflagning, kunne de for en umiddelbar betragtning med rimelighed anses for at være omfattet af formålet om beskyttelse af arbejdstagere, men det gjaldt dog ikke, hvis det kunne godtgøres, at arbejdspladserne og arbejdsvilkårene ikke blev bragt i fare eller alvorligt truet.

Den foreliggende ret skulle i givet fald også undersøge, om formålet med beskyttelse af arbejdstagerne kunne nås ved mindre indgribende midler. Konflikten måtte ikke have til formål at hindre udflytning.

I Beskæftigelsesministeriets redegørelse af 30. januar 2008 til Folketingets Europaudvalg og Arbejdsmarkedsudvalg om EF-domstolens afgørelse i Laval-sagen og Viking Line-sagen, jf. vedlagte svar på spørgsmål 9 (EUU alm. del, 2. samling, 2007-2008), vurderes afgørelsen således:

”Det vurderes umiddelbart, at afgørelsen ikke vil få direkte betydning for den danske retstilstand vedrørende fagforeningers ret til at konflikte. Der er tale om en

meget konkret afgørelse fra et land, der har en anden regulering af konfliktretten. Efter dansk arbejdsret anerkendes der ikke en adgang til at konflikte med det formål, at en virksomhed undlader at flytte til udlandet eller forbliver dækket af danske overenskomster efter etablering i udlandet. I Danmark hører disse forhold i henhold til Arbejdsrettens praksis under arbejdsgiverens ledelsesret, og der kan ikke konfliktes til fordel for indgreb i ledelsesretten. Den proportionalitetsvurdering, som domstolen anvender, kendes i princippet fra dansk arbejdsret. I Danmark stilles der krav om anvendelse af lovlige kampmidler, og konflikten skal forfølge et rimeligt fagligt formål.”

Domstolen udtalte i øvrigt med henvisning til bl.a. Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som blev proklameret i Nice den 7. december 2000, at retten til at iværksætte kollektive kampskridt, herunder strejkeretten, skal anerkendes som en grundlæggende rettighed, der er en integrerende del af de generelle fællesskabsretlige principper, som Domstolen skal sikre overholdelsen af.

I mellemtiden er charteret med Lissabon-traktatens ikrafttræden blevet en integreret del af Traktaten, og retten til kollektive kampskridt er således blevet konsolideret på traktatniveau.

Det fremgår dog samtidig, at retten skal udøves i overensstemmelse med EU-ret og national ret. En arbejdsmarkedsprotokol eller social protokol, der har til formål at give konfliktretten forrang, vil altså ophæve denne begrænsning og gøre konfliktretten ubegrænset.

Venlig hilsen

Troels Lund Poulsen